

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу аспіранта кафедри епізоотології і мікробіології
Державного біотехнологічного університету

ЧУПРИНИ Миколи Івановича

на тему **«Вторинні дерматофітози собак (маласезіоз, альтернаріоз):
епізоотологія, диференційна діагностика, особливості лікування
асоційованих форм мікозів»**, поданої на здобуття освітньо-наукового
ступеня доктора філософії в галузі знань 21 Ветеринарна медицина за
спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Актуальність теми дисертації. Асоційований перебіг інфекцій – ознака сучасних патологій тварин. На фоні інфікування високопатогенними збудниками (гельмінтами, вірусами, бактеріями) часто формується імунodefіцитний стан, за якого умовнопатогенні збудники стають здатними викликати патологічний процес. Прикладом таких збудників є дріжджові гриби родів *Malassezia* і *Alternaria*. Діагностика та лікування вимагає розробки диференційного діагнозу та розробки індивідуальних схем терапії.

Вважаємо, що проведення досліджень, спрямованих на поглиблене вивчення методів діагностики та розробки ефективної терапії асоційованих дерматофітій, є своєчасним, а отримані результати стануть у нагоді практикуючим лікарям для вдосконалення сучасних методик у ветеринарній практиці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Отримані в дисертаційному дослідженні матеріали є складовою частиною наукової роботи, що виконується в Державному біотехнологічному університеті в межах ініціативної теми «Діагностика, лікування, профілактика та заходи боротьби з інфекційними хворобами тварин» (номер державної реєстрації 0121U110359, 2021–2030 рр.).

Наукова новизна роботи. Наукова новизна одержаних результатів полягає у вивченні ряду характеристик асоційованих форм дерматомікозів собак, викликаних грибами родів *Malassezia* і *Alternaria*, а саме: встановлено епізоотологічні особливості (поширеність, породна, статева, вікова та сезонна схильність) до захворювання; описано покрокову диференційну діагностику цієї патології, а також обґрунтовано та запропоновано схеми терапії асоційованих форм дерматомікозів у собак, та їх терапевтичної ефективності і безпечності.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження необхідні для розуміння особливостей клінічного перебігу асоційованих форм дерматомікозів у собак. Запропонований алгоритм диференційної діагностики враховує необхідність і вказує напрями, які дозволять диференціювати

етіологічні фактори за уражень шкіри не лише грибами і бактеріями, а й екзо- та ендопаразитами. Схеми терапії можуть стати базою для подальших досліджень у сфері ветеринарної дерматології.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація Чуприна М.І. написана українською мовою і відповідає вимогам МОН України щодо дисертацій на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Назва дисертації відповідає її змісту. Робота складається зі вступу, огляду літератури, розділу «Матеріал і методи досліджень», розділу «Результати власних досліджень», аналізу та узагальнення результатів досліджень, висновків, пропозицій, списку використаних джерел і додатків.

Розділ «Результати власних досліджень» містить 4 підрозділи, у яких послідовно висвітлено: методи диференційної діагностики асоційованих дерматофітій (розділ 3.1), епізоотологічні особливості асоційованих форм мікозів (розділ 3.2), лікування собак, хворих на асоційовану форму мікозу (розділ 3.3) та терапію собак, хворих на маласезіозний отит (розділ 3.4). Основний текст дисертації викладено на 141 сторінці комп'ютерного тексту, ілюстровано 20 таблицями та 5 рисунками. Список використаних джерел містить 156 найменувань, у тому числі 138 – зарубіжних публікацій.

Повнота викладених наукових досліджень в опублікованих працях. За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 7 наукових праць у виданнях, що належать до переліку фахових наукових видань України; автор має патент на корисну модель «Спосіб виділення грибка *Malassezia* у собак», свідоцтво «Удосконалення системи профілактичних та терапевтичних заходів за дисемінованих форм дерматофітозів»; результати роботи впроваджені в освітній процес Державного біотехнологічного університету та у виробництво. Аспірант взяв участь у шести міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. В результаті перевірки матеріалів дисертаційної роботи Чуприна М.І. не виявлено ознак плагіату, фабрикації та фальсифікації.

Аналіз структури і змісту дисертації. У вступі в стислій формі викладено актуальність теми, зв'язок з науковими програмами, мету і завдання досліджень, наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації, публікації.

Розділ 1. «Огляд літератури» складається з 7 підрозділів, у яких висвітлено сучасний стан проблеми щодо дерматофітій собак, їх епізоотології, етіології, клінічних проявів, методів діагностики та лікування.

Розділ 2. «Матеріали та методи досліджень» представляють використані в роботі методи епізоотологічних, клінічних, лабораторних та

статистичних досліджень. Цікавою вважаємо спробу кількісної оцінки у балах інтенсивності клінічних проявів захворювання, що спрощує аналіз динаміки клінічного стану тварин впродовж лікування і дає можливість статистично обробити результати дослідження. Важливим є представлення розроблених схем диференційної діагностики та схем лікування асоційованих дерматофітій.

Розділ 3. «Результати власних досліджень» містить 4 підрозділи і детально висвітлює вивчення епізоотологічних особливостей дерматофітій собак, особливості їх перебігу та клінічних проявів, проведення порівняльних досліджень щодо ефективності обраних схем терапії з урахуванням фізіологічного стану та форми перебігу захворювання.

Розділ 4. «Аналіз та узагальнення результатів досліджень» з критичної точки зору висвітлює результати власних досліджень, їх інтерпретацію та порівняння з даними сучасної наукової літератури щодо епізоотології, клінічного прояву, діагностики і лікування асоційованих дерматофітій собак.

Висновки сформульовано у логічній послідовності відповідно до мети та поставлених завдань, вони повністю відображають зміст проведених досліджень і підтверджують досягнення автором поставленої мети.

Дискусійні, критичні зауваження та запитання до здобувача.

Перелік зауважень до дисертаційної роботи

1. П. 2.2.1. Стр. 48 - доцільно використання виразу «внутрішня поверхня вушної раковини», а не «поверхня вушного каналу», краще використовувати рослинну олію, а не мінеральну, накривали предметним скельцем, використання покривного скла не застосовується для акароскопічних методів дослідження, під час дослідження зішкрібів на виявлення кліщів демодексів беруть глибокі зішкріби до появи сукрів'я, це треба відобразити у тексті, мікроскопія з імерсійною системою не є доцільною.

Метод «вологого аркуша», а не «білого аркуша» на підтвердження сифонаптерозів у тварини. В цьому ж абзаці замінити вираз – «набувають червоного відтінку» на «на папері з'являються розводи червоного, помаранчевого або коричневого кольору».

По тексту скрізь замінити використання слова «кал» на фекалії.

П. 2.2.2. Замінити вираз «дермальних патологій» на «патологій шкіри».

Останнє речення цього ж пункту використовувати ветеринарний термін гіардіоз замість лямбліоз і далі по тексту роботи, додати країну виробника експрес тесту на гіардіоз стр. 50.

2. В роботі є згадки про собак з дерматомікозами, у яких виділяли кліщів та гельмінтів. Але в роботі не відображено вплив паразитологічної патології на перебіг мікозів, немає згадки про лікування таких тварин.

3. В тексті є поодинокі орфографічні та друкарські помилки, іноді не вдалі вирази, наприклад: «грибки» замість гриби, «неналежний догляд», «стрес через спеку», «без відхилень у стані здоров'я»; на сторінці 61: «імовірно запальні процеси у печінці»; на сторінці 62: «в зоні ураженні», «виліковування», «рецидивуючі прояви»; на сторінці 63 – «хлоргексидин володіє»; на стр.49 «вичесеувані», в таблицях 3.9; 3.11; 3.13 та 3.15 невірно вказані назви клітин крові.

4. У висновках є нечіткі або невдалі вирази, формулювання висновків нечітке і перевантажене, містить недостатньо фактичних даних, які відображають результати роботи, містять рекомендації та посилання на зовнішні фактори впливу, які в роботі не вивчалися (висока температура, неналежний догляд, надмірний розвиток умовно-патогенної мікрофлори).

5. В розділі «Пропозиції виробництву» бажано чітко сформулювати, які саме результати, отримані в роботі можуть сприяти подальшим науковим дослідженням або використовуватися в практичній роботі ветеринарних лікарів.

Подані нами зауваження не знижують загальної наукової та практичної цінності роботи, однак їх усунення є необхідними для підвищення рівня доказовості, наукової коректності та відповідності сучасним вимогам до дисертаційних досліджень.

Питання до здобувача:

1. Скажіть яйця яких гельмінтів ви виявляли у собак, які були у ваших дослідженнях?

2. Яка інтенсивність інвазії за отодектозу та демодекозу реєструвалася у піддослідних тварин?

3. Поясніть в чому полягає тест-провокація харчової алергії і чим відрізняється клінічна картина за харчової алергії від акарологічної?

4. Який показник клінічного аналізу крові свідчить про наявність паразитарної етіології?

5. Що таке шкіра?

Загальний висновок на дисертацію. Дисертація оформлена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.)

та повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.). Враховуючи актуальність теми роботи, її наукову новизну, обсяг проведених експериментальних та клінічних досліджень та їх високий методичний рівень, теоретичну й практичну цінність, науково-кваліфікаційний рівень і аналіз одержаних результатів, їх апробацію та висвітлення, належне оформлення дисертації, обґрунтованість висновків і пропозицій, відповідність спеціальності 211–Ветеринарна медицина вважаємо, що дисертаційна робота ЧУПРИНИ Миколи Івановича на тему «Вторинні дерматофітози собак (маласезіоз, альтернаріоз): епізоотологія, диференційна діагностика, особливості лікування асоційованих форм мікозів», є завершеною науковою працею, яка має вагоме теоретичне і практичне значення для ветеринарної медицини.

Рецензент:

Зав кафедрою фармакології та паразитології Державного
біотехнологічного університету,
доцент, кандидат ветеринарних наук

Ольга Василівна Нікіфорова